

26.03.2025 | Czytano: 38

Otwarcie wystawy o generale Emilu Fieldorfie "Nilu"

Wczoraj w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie otwarto wystawę stałą poświęconą postaci swojego patrona – gen. Emila Fieldorfa „Nila”.

Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa Nila w Krakowie

www.muzeum-ak.pl
Znajdź nas w mediach społecznościowych:
Facebook: MuzeumAK
Instagram: MuzeumAK

**GENERAL
"NIL"**

Wystawa otwarta od
25 marca 2025 r.
ul. Wita Stwosza 12
w Krakowie

MUZEUM AK – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Patronat Honorowy:
Łukasz Smółka
Marszałek Województwa
Małopolskiego

Organizatorzy:
MAŁOPOLSKA
Kraków

Patroni medialni:
Radio Kraków
TV P3
Głos
Dziennik Polski
Gazeta Krakowska
HISTORIA
KRAJOWA

Ekspozycja przygotowana została z okazji przypadającej w tym roku 130. rocznicy urodzin generała (przyszedł na świat 20 marca 1895 r. w Krakowie). Wystawa prowadzi zwiedzających przez kluczowe momenty losów bohatera: od dzieciństwa w Krakowie, przez służbę wojskową w legionach i w II RP, konspiracyjną działalność w czasie okupacji, aż po tragiczną śmierć w czasach komunizmu.

Pierwsza część ekspozycji przybliży prywatne życie generała, koncentrując się na jego dzieciństwie i młodości. Zobaczyć będzie tam można historyczny plan Krakowa

z początku XX w. z zaznaczonymi 13 punktami związanymi z bohaterem. Znalazły się wśród nich m.in. kościół św. Mikołaja, w którym Emil został ochrzczony, trzy szkoły, w których się uczył, oraz grób matki na cmentarzu Rakowickim. Obok umieszczono współczesne fotografie tych miejsc.

W gablocie zaprezentowano osobiste przedmioty należące do gen. „Nila” przekazane do Muzeum Armii Krajowej przez członków jego rodziny, m.in.: szachy, taboret, młynek do kawy, różaniec i krzyż, które przywiózł w 1940 r. z Jerozolimy, a także fotografie, listy do i od żony, zeszyty córki.

W tej części wystawy można wysłuchać dziesięciominutowego nagrania wspomnień żony generała, Janiny. W zarejestrowanej w latach 70. ub.w. relacji Janina Fieldorf opowiada o nim jako o mężu i ojcu.

Druga część ekspozycji poświęcona została wojskowemu życiorysowi gen. Emila Fieldorfa. Na wstępie pokazano na mapie bitewny szlak generała z lat 1914–1921. Spośród ponad 30 bitew i potyczek, w jakich wziął udział wybrano te najważniejsze (m.in. Brzegi, Czarkowy, Wilno, Dyneburg, Żytomierz, Kijów). Zaznaczonym miejscom walk towarzyszą odznaczenia, jakie młody Fieldorf otrzymał za męstwo tam okazane: cztery Krzyże Walecznych i Krzyż Srebrny Virtuti Militari. Obok zaprezentowano rzadko dotychczas pokazywane fotografie Fieldorfa z okresu legionowego.

Druga mapa ukazuje drogę płk. Emila Fieldorfa jako emisariusza rządu i naczelnego wodza z Londynu do kraju w lecie 1940 r. W ten sposób widz wprowadzony zostaje w przestrzeń ekspozycji związaną z II wojną światową. Można będzie tam zobaczyć fragment filmu fabularnego „Generał Nil” w reżyserii Ryszarda Bugajskiego ze sceną, w której Fieldorf wydaje rozkaz zabicia niemieckiego generała Franza Kutschery. Likwidacja tego hitlerowskiego funkcjonariusza była najgłośniejszą akcją Kierownictwa Dywersji (czyli Kedywu) dowodzonego przez „Nila”.

Na trzech elektronicznych ekranach zwiedzający mogą zapoznać się z informacjami o roli, jaką Fieldorf odgrywał w konspiracji: wysokiego oficera Komendy Głównej Armii Krajowej, szefa Kierownictwa Dywersji oraz twórcy konspiracyjnej organizacji „NIE”. Uwzględniono tam także pierwsze aresztowanie Fieldorfa przez Sowieców w 1945 r. i jego prawie trzyletni pobyt w łagrach.

Ostatnia część ekspozycji poświęcona jest losom generała w komunistycznej rzeczywistości w latach 1945–1953, a przede wszystkim jego aresztowaniu przez UB, procesowi i wyrokowi śmierci.

Motywy przewodnim wystawy są cytaty – historyków, członków rodziny, przełożonych oraz samego „Nila” – widoczne w różnych miejscach ekspozycji. Autorką aranżacji jest Sylwia Siudak-Bielecka.

Gen. Emil Fieldorf ps. „Nil” (1895–1953) to jeden z najważniejszych dowódców Armii Krajowej, twórca Kedywu, pierwszy komendant organizacji „NIE”. W jego życiu odbija się los Polski od chwili wywalczenia niepodległości w 1918 r. do pełnego

uzależnienia od Związku Sowieckiego poroku 1945. Był legionistą, oficerem WP, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej. W czasie okupacji dowodził Kedywem, potem pełnił funkcję zastępcy Komendanta Głównego AK oraz tworzył organizację konspiracyjną „NIE”. Aresztowany przez komunistyczne władze w 1950 r., został skazany na karę śmierci i stracony trzy lata później. Był najwyższym rangą dowódcą Armii Krajowej zamordowanym po wojnie przez komunistów. Od 2001 r. krakowskie Muzeum AK nosi jego imię.

Podczas wernisażu odtworzone zostały krótkie filmy z przesłaniami, jakie nagrali dla uczestników uroczystości mieszkająca w Kanadzie wnuczka generała Zofia Zarkadas oraz jego wnuk Emil Ney z Australii. Głos zabrała także autorka aranżacji wystawy Sylwia Siudak-Bielecka.

Źródło **mat. prasowe**

<https://www.malopolskaonline.pl/artukul/40986/Otwarcie-wystawy-o-generale-Emilu-Fieldorfie-Nilu>